

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Zory Šmolkové a JUDr. Daniela Spratka, Ph.D., ve věci

žalobce: **L. M.**
zast. JUDr. Danuškou Grygarovou, advokátkou
sídlem Hážovice 2130, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm

proti
žalovanému: **velitel pozemních sil Armády České republiky**
sídlem Dobrovského 6, 779 00 Olomouc

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 8. 2020, č. j. MO 241863/2020-2170, ve věci náhrady škody

takto:

- I. Rozhodnutí velitele pozemních sil Armády České republiky ze dne 21. 8. 2020, č. j. MO 241863/2020-2170 **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 16 600 Kč ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám JUDr. Danušky Grygarové, advokátky se sídlem Hážovice 2130, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm.

Odůvodnění:

1. Žalobce a žalovaný vedou spor ohledně povinnosti žalobce nahradit škodu na služebním vozidle, s nímž žalobce havaroval.

2. Velitel vojenského útvaru 3068 Opava (služební orgán) uložil žalobci povinnost nahradit ČR – Ministerstvu obrany škodu ve výši téměř 149 tis. Kč (příkaz ze dne 9. 4. 2020). Žalobce podal proti příkazu odpor, načež žalovaný ve správním řízení uložil žalobci stejnou povinnost náhrady škody (rozhodnutí služebního orgánu ze dne 8. 7. 2020). Proti tomuto rozhodnutí se žalobce bránil odvoláním, které žalovaný zamítl v záhlaví označeným rozhodnutím.
3. Žalobce brojí proti rozhodnutí žalovaného žalobou, ve které uvedl tři petity. Prvně žalobce žádal zrušení rozhodnutí. V druhé části žádal, aby soud určil, že je žalovaný povinen vrátit žalobci částku vypočtenou jako náhradu škody. Ve třetí části pak žádal náhradu nákladu soudního řízení. Usnesením ze dne 14. 10. 2020, č. j. 25 Ad 15/2020-13 soud vyloučil žalobu v rozsahu *druhého* petitu k samostatnému projednání. O této vyloučené části pak soud rozhodl usnesením ze dne 17. 12. 2020, č. j. 25 Na 16/2020-8. V tomto rozsudku soud posoudí *první* a *třetí* petit žaloby ze dne 24. 9. 2020.
4. Žalobce v žalobě potvrdil, že řídil služební vozidlo a s tímto vozidlem měl nehodu. Nesouhlasí však s tím, že by měl odpovídat za škodu na služebním vozidle, a tedy napadené rozhodnutí považuje za nezákonné. Žalobce zpochybňuje, že by zapříčinil škodu na vozidle tím, že nedbale řídil. Správním orgánům vytýká, že v této souvislosti neprovedly jím navrhované důkazy, a to znalecký posudek na sporné vozidlo, výsledek vojenských zkoušek. Rovněž odmítly provést výslech svědků, zejména velitele čety, a také spolujezdce žalobce, který by ve vztahu k žalobcově odpovědnosti za škodu potvrdili či vyvrátili tvrzení, že žalobce odmítal s vozidlem za nepříznivého počasí vyjet, avšak velitel ho upozornil na následky nesplnění rozkazu. Dále také výslech dalších vojáků k nepříznivému (zledovatělému) stavu vozovky v místech nehody a k technickému stavu vozidla. Obdobné důkazní návrhy učinil žalobce i v řízení o žalobě. Žalobce také zpochybňuje výši škody, a to vzhledem k amortizaci vozidla.
5. Žalovaný ve vyjádření předně odkázal na napadené rozhodnutí. Uvedl, že služební orgán uznal žalobce vinným ze spáchání přestupku dle § 125 odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (zákon o silničním provozu), jelikož nepřizpůsobil rychlost jízdy svým schopnostem, vlastnostem vozidla a nákladu, předpokládanému stavu pozemní komunikace, povětrnostním podmínkám a dalším okolnostem (§ 18 odst. 1 zákona o silničním provozu). Proto má žalovaný za to, že provádění navrhovaných důkazů (viz shora) by bylo nadbytečné. Nevedlo by to ke zjištění skutkového stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti. K výši škody na vozidle žalovaný uvedl, že vycházel ze zápisu o ocenění skutečné hodnoty majetku a faktury od opravárenské společnosti. Žalovaný tak prokázal vznik škody, protiprávní jednání žalobce, příčinnou souvislost mezi tímto jednáním a vznikem škody, a také zavinění.
6. Soud nejdříve zjistil, že žaloba byla podána včas [§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (s. ř. s.)] a poté přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez jednání, protože s tím oba účastníci souhlasili (§ 51 s. ř. s.). Žaloba je důvodná.
7. Ze spisu vyplynuly mj. následující skutečnosti. V lednu 2019 žalobce havaroval se služebním vozidlem. V návaznosti na to jej služební orgán shledal vinným ze spáchání přestupku dle § 125 odst. 1 písm. k) zákona o silničním provozu, protože jako řidič služebního motorového vozidla Land Rover Defender s vestavbou „rušič“, při sjíždění z mírného kopce nepřizpůsobil rychlost jízdy svým schopnostem, vlastnostem vozidla a

nákladu, předpokládanému stavu pozemní komunikace, povětrnostním podmínkám a dalším okolnostem, které bylo možné předvídat, v důsledku čehož se vozidlo stalo neovladatelným, došlo k jeho přetočení do protisměru a následně k sjetí do levého příkopu vozovky, kde skončilo na pravém boku (stejně příkaz ze dne 14. 3. 2019 a následné rozhodnutí ze dne 2. 5. 2019). Proti rozhodnutí ze dne 2. 5. 2019 se žalobce odvolal, avšak velitel pozemních sil odvolání zamítl. Proti pravomocnému rozhodnutí o přestupku žalobce nepodal správní žalobu.

8. Služební orgán následně řešil otázku odpovědnosti za škodu na vozidle v důsledku nehody. Příkazem ze dne 9. 4. 2020 uložil žalobci povinnost zaplatit České republice – Ministerstvu obrany cca 149 tis. Kč. Proti příkazu podal žalobce odpor. Rozhodnutím ze dne 8. 7. 2020 služební orgán rozhodl stejně, tzn., že žalobce je povinen nahradit cca 149 tis. Kč. Služební orgán přitom odkázal na rozhodnutí o přestupku (viz shora), jímž je vázán a jehož závěry nemůže přehodnocovat. Proto se služební orgán nezabýval námitkami a důkazními návrhy (mj. výsledky svědků), za jejichž pomoci žalobce poukazoval na to, že kvůli nepříznivým podmínkám nesouhlasil s jízdou tímto typem vozidla, což také sdělil nadřízenému, ani výtkami co do technického stavu vozidla apod. Výši škody vyčíslil na základě předpokládané ceny opravy vozidla (cca 2 840 000 Kč) a výši náhrady škody jako maximální možnou částku: čtyřapůlnásobek průměrného služebního platu. Zároveň neshledal, že by měl snížit náhradu škody dle § 110 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, jelikož nejde o výjimečný případ.
9. Žalobce v odvolání proti rozhodnutí ze dne 8. 7. 2020 zopakoval výtky, které předtím uváděl v odporu proti příkazu ze dne 9. 4. 2020. Mj. opětovně navrhoval provést důkaz výsledky několika osob – zejména jeho nadřízeného k tomu, že jej toho rána před jízdou upozorňoval, že na silnicích panují extrémní podmínky a stěží se vůbec dostal do práce. Poukazoval také na náročnost řízení sporného vozidla, kvůli jeho konstrukčním specifikům, načež mu měl nadřízený říct, že má „jet opatrně“. V doplnění odvolání uvedl, že jízdu odmítal. Pokud by – přes jeho námitky – nedostal příkaz jet, ke kolizi a následné škodě by nedošlo. Upozornil také, že 10 min. po výjezdu byla vydána celoarmádní výstraha pro výjezdy s maximální opatrností, a tedy i on měl dostat příkaz vrátit se s vozidlem zpět, jelikož nadřízenému bylo známo, o jaké vozidlo se jedná, jaká jsou jeho omezení a za jakých podmínek je provozu schopné. Dále uvedl, že jako laik nevěděl, že proti pravomocnému rozhodnutí ve věci přestupku lze podat správní žalobu a současně věřil, že vše se vyřeší objektivním vyšetřením příčiny vzniku škody a jeho podílu na ní.
10. Rozhodnutím specifikovaným v záhlaví žalovaný odvolání zamítl. Nad rámec rozhodnutí služebního orgánu ze dne 8. 7. 2020 uzavřel, že sporné vozidlo bylo před nehodou plně způsobilé k provozu na pozemních komunikacích, a to až do srpna 2019. Ani životnost vozidla nebyla překročena, jelikož měla skončit až v září 2019, tzn. 3/4 roku po sporné nehodě. Jinak zopakoval a potvrdil důvody, na jejichž základě rozhodl služební orgán.

K žalobním námitkám ohledně odmítnutí s vozidlem vyjet

11. Dle § 48 odst. 1 písm. a) zákona o vojácích je voják *povinen důsledně a přesně plnit úkoly, které mu ukládají právní předpisy a rozkazy nadřízených*. Podle odst. 3 téhož ustanovení platí, že pokud se voják domnívá, že *rozkaz nadřízeného je v rozporu s právním předpisem, je povinen nadřízeného na to upozornit; trvá-li nadřízený na splnění rozkazu, je voják povinen jej splnit. Voják je povinen odeprít splnění rozkazu nadřízeného, spáchal-li by jeho splněním trestný*

čin; tuto skutečnost obléší neodkladně vyššímu nadřízenému. Neuposlechnutím rozkazu se voják vystavuje nebezpečí kázeňského přestupku (§ 51 téhož zákona).

12. Podle § 101 odst. 1 zákona o vojácích z povolání, *voják odpovídá státu za škodu, kterou mu způsobil zaviněným porušením svých povinností při plnění služebních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.*
13. Podle § 107 odst. 3 zákona o vojácích z povolání: *Odpovídá-li za škodu několik vojáků, je každý z nich povinen hradit poměrnou část škody podle míry svého zavinění.*
14. Žalobce tvrdil, že s vozidlem nechtěl za nepříznivých podmínek vyjet, rozkazu nadřízeného se bránil, nadřízený přesto na splnění rozkazu trval; na následnou celoarmádní výstrahu nebylo adekvátně reagováno. Žalovaný se otázkou vlivu těchto tvrzení na odpovědnost žalobce za škodu nezabýval, neboť vycházel z pravomocného odsouzení žalobce za přestupek a případné spoluzavinění třetí osoby nebral v úvahu.
15. Krajský soud se s tímto názorem žalovaného neztotožňuje.
16. Žalovaný byl podle § 73 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“) vázán pravomocným rozhodnutím služebního orgánu, že žalobce je vinen spácháním přestupku, a je u něho dáno zaviněné porušení povinnosti, v příčinné souvislosti se kterým škoda vznikla. To však neznamená, že za škodu musel odpovídat žalobce výlučně sám a že by byla vyloučena odpovědnost společná ve smyslu § 107 odst. 3 zákona o vojácích z povolání spolu s odpovědností třetí osoby, která se na vzniku škody případně podílela. Takový závěr nevylučuje ani judikatura, naopak jej opakovaně vyslovila; byť jde o judikaturu soudů civilních, když judikatura správních soudů absentuje. Z civilní judikatury lze vyjít, protože úprava odpovědnosti za škodu obsažená v občanském zákoníku (§ 2915 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník) i zákoníku práce (§ 250 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce) je vystavěna na stejných předpokladech, jako odpovědnost podle citovaného § 107 odst. 3 zákona o vojácích z povolání. Situace obdobnou té, která je předmětem tohoto sporu, popisuje Nejvyšší soud v usnesení ze dne 18. 5. 2006, sp. zn. 25 Cdo 2086/2005, jehož závěr se sice vztahuje k občanskému zákoníku z roku 1964, nový občanský zákoník z roku 2012 však nezměnil smysl ani funkci regulace společné odpovědnosti za škodu. Shora vyslovený závěr Nejvyššího soudu tedy nachází uplatnění i za nynějšího občanského zákoníku a lze ho dobře převzít také do prostředí odpovědnosti za škodu dle zákona o vojácích z povolání:

Pravomocným rozhodnutím správního orgánu o tom, že určitá osoba spáchala přestupek, je sice soud ve smyslu ust. § 135 odst. 1 o. s. ř. vázán, avšak pouze pokud jde o zaviněné jednání této osoby. Jestliže se na vzniku škody podílel i další subjekt, vázanost tímto rozhodnutím se při zkoumání podmínek jeho odpovědnosti za způsobenou škodu neuplatní (obdobně rozhodnutí NS ČR ze dne 28. 11. 2000, sp. zn. 25 Cdo 562/99, publikované pod č. 22 v Soudní judikatuře, ročník 2001). Ostatně pravomocné rozhodnutí o přestupku žalobkyně neznamená automaticky závěr, že škoda byla způsobena výlučně jejím zaviněním (§ 441 obč. zák.), a nezbavuje ji možnosti domáhat se v soudním řízení náhrady škody proti odpovědnému subjektu ať již z hlediska ustanovení § 420 nebo § 431 obč. zák. (zvýraznění doplněno)

17. Situaci obdobnou nyní posuzovanému sporu řešil Nejvyšší soud taktéž v rozsudku ze dne 12. 9. 2018, sp. zn. 21 Cdo 3157/2017, v němž šlo o omezení odpovědnost zaměstnance za škodu z důvodu spoluodpovědnosti zaměstnavatele (podle § 250 odst. 2 zákoníku práce).

Je-li zaměstnanec vydán pokyn, který není v souladu s právními předpisy, není zaměstnanec povinen takový pokyn splnit. Jestliže však zaměstnanec přesto takový pokyn splní a zaměstnavateli tím vznikne škoda, je třeba mít na zřeteli, že z hlediska posouzení odpovědnosti zaměstnance za škodu ve smyslu ustanovení § 250 zák. práce není samo o sobě významné, že zaměstnanec „není takovým pokynem vázán“; podstatné je, že, jednal-li zaměstnanec protiprávně na pokyn nadřízeného zaměstnance, nelze protiprávní jednání zaměstnance (zaviněné porušení pracovněprávních povinností) považovat za jedinou příčinu vzniku škody, nýbrž příčinu vzniku škody je třeba spatřovat rovněž (zároveň) v porušení povinností ze strany zaměstnavatele (tím, že nadřízený zaměstnanec vydal pokyn, který nebyl v souladu s právními předpisy). Namísto je pak úvaha o poměrném omezení odpovědnosti zaměstnance z důvodu spoluodpovědnosti zaměstnavatele ve smyslu ustanovení § 250 odst. 2 zák. práce. (zvýraznění doplněno)

18. V tomto směru jsou stěžejní tvrzení, která žalobce postupně uplatnil v odporu a v odvolání (typově stejné námitky žalobce uplatnil i ve správní žalobě), že žalobce měl splnit rozkaz za situace, kdy sám předvídal a upozorňoval svého velitele na vysoké nebezpečí vzniku škody (nehody vozidla). Žalobce přitom byl v situaci předvídané shora citovaným § 48 odst. 1 a 3 zákona o vojácích z povolání, ukládající mu povinnost rozkaz splnit. Dále je významné tvrzení o celoarmádní výstraze, na kterou nebylo ve vztahu k žalobci adekvátně reagováno. Žalovaný se jimi nezabýval a dokazování k nim neprováděl, protože mylně vycházel toliko ze zavinění žalobce, ačkoliv tvrzení žalobce v případě jejich prokázání jsou podřaditelná pod společnou odpovědnost podle § 107 odst. 3 zákona o vojácích z povolání, což by mohlo mít vliv na výši škody, za kterou by žalobce měl odpovídat. Jeho rozhodnutí je tak nezákonné, odporující ustanovení § 107 odst. 3 zákona o vojácích z povolání. Žalovaný se v dalším řízení bude zabývat odpovědností těchto třetích osob za vzniklou škodu a zjistí-li, že za škodu odpovídá – spolu s žalobcem – také další osoba či osoby, určí také podíly náhrady škody dle § 107 odst. 3 zákona o vojácích z povolání.
19. Na závěr soud shrnuje, že v řízení o odpovědnosti za škodu v režimu zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, musí služební orgán posoudit také otázku spoluzavinění škody jinou osobou (např. nadřízeným povinného), namítá-li povinný, že za škodu neodpovídá, resp. že za škodu neodpovídá výlučně on sám. Na této povinnosti služebního orgánu nic nemění skutečnost, že povinný byl shledán vinným z přestupku, který přímo souvisí se škodou, o jejíž náhradě se vede toto řízení.

Zbývající žalobní námitky

20. Vzhledem k tomu, že dosud není postaveno najisto, zda žalobce za škodu odpovídá sám nebo společně s další osobou, ani to, zda v případě spoluodpovědnosti bude shledána míra zavinění žalobce v poměru k zavinění třetích osob v takovém rozsahu, aby žalobce byl povinen k její náhradě, soud se nezabýval žalobními námitkami ohledně technického stavu vozidla a jeho amortizace, neboť je to předčasné.
21. Námitky, které žalobce nově uplatnil v doplnění žaloby ze dne 25. 8. 2021 (rozpory v jízdním rozkazu, jelikož vozidlo mělo jít „na výcvik“ a žalobce „na služební cestu“, porušení čl. 5 Bezpečnostních opatření při výcviku, které v roce 2011 vydalo Ministerstvo obrany, zpochybnění výše škody na nosném rámu vozidla), neměly předobraz v původně uplatněných žalobních bodech, a soud se jimi nezabýval pro jejich opožděnost (§ 71 odst. 2 ve spojení s § 72 odst. 1 s. ř. s.).
22. Nad rámec nezbytně nutného soud dodává, že v dalším řízení je na místě opětovně posoudit také výjimečnost případu (plnění rozkazu po předcházejícím upozornění, stav a

Závěr a náklady řízení

a) zaplacený soudní poplatek	3 000 Kč
b) náklady právního zastoupení advokátem	
)	

0)	odměna advokáta za zastupování
v řízení ve výši 3 100 Kč / úkon při
těchto úkonech právní služby:	§ 7 bod 5.,
§ 9 odst. 4 písm. d),
§ 11 odst. 1 písm. a), d),
f) vyhlášky č. 177/1996
Sb.	
	1 příprava a převzetí věci		
	)		
	2 sepis žaloby		
	) nahlížení do spisu dne 28. 7. 2021		
	3 doplnění žaloby ze dne 25. 8. 2021		
	)		
	4		
	)		12 400 Kč
0)	pašální náhrada hotových výdajů
advokáta ve výši 300 Kč / úkon
při úkonech právní pomoci
vypočtených pod písm. 0)	§ 13 odst. 4
vyhlášky č. 177/1996	1 200 Kč

<i>Celkem</i>	16 600
	Kč

- ### Poučení:

Shodu s prvopisem potvrzuje

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 10. března 2022

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu